
V Komisi OSN pro mezinárodní právo zasedne profesor Šturma

V Komisi OSN pro mezinárodní právo zasedne profesor Šturma

30. 1. 2012; autor: Helena Stinglová; rubrika: Rozhovory & portréty

Valné shromáždění OSN v listopadu zvolilo proděkana Právnické fakulty UK prof. JUDr. Pavla Šturmu, DrSc., členem Komise OSN pro mezinárodní právo. Stal se tak teprve třetím Čechem, který byl do této instituce za více než šedesát let její existence zvolen. „Komise má na programu celou řadu zajímavých úkolů, budu rád, až se budu moci do některého z nich zapojit,“ říká profesor Šturma.

Můžete popsat úkoly Komise pro mezinárodní právo?

Komise pro mezinárodní právo je pomocným orgánem Valného shromáždění OSN. Má 34 členů, volených ad personam z uznávaných znalců mezinárodního práva. Vznikla v letech 1947–1948, první zasedání měla v roce 1949. Zabývá se kodifikací a progresivním rozvojem mezinárodního práva. Mezinárodní právo veřejné je z části nepsané, obyčejové. Kodifikací dochází k písemnému zachycení a utřídění, systematizaci a k případnému doplňování pravidel jednotlivých oblastí mezinárodního práva.

Jak často se komise schází?

Komise pro mezinárodní právo se schází jednou ročně v Ženevě. Zasedání má dvě části a trvá obvykle celkem devět týdnů. Začíná v květnu, po měsíční pauze pokračuje v červenci. Členové samozřejmě svou práci dělají i mimo zasedání doma ve svých zemích.

Které oblasti byste se jako nový člen komise chtěl věnovat?

Je celá řada zajímavých témat – jak těch, kde bude Komise pokračovat v započaté práci, tak nově navržených témat. Mezi nová témata, která by stála za zpracování, patří prozatímni provádění mezinárodních smluv. To je téma, které není tak extrémně široké, ale je významné z teoretického i praktického hlediska. Na Právnické fakultě jsme k tomu před časem dělali studii pro ministerstvo zahraničních věcí v rámci malého grantového projektu. Další téma, kterému bych se rád věnoval, je princip spravedlivého a rovnoprávného zacházení v mezinárodním investičním právu. Ale jak jsem již říkal, zajímavých témat na programu Komise je celá řada. Budu rád, když se budu moci do některého z nich zapojit.

Jak probíhá volba kandidáta do komise?

Členové jsou voleni Valným shromážděním v New Yorku podle principu spravedlivého zeměpisného zastoupení. I když návrhy podávají jednotlivé členské státy, zvolení členové nezastupují státy, ale působí jako nezávislí odborníci na mezinárodní právo. Tímto zvolením bude v Komisi teprve potřetí český člen, po prof. Jaroslavu Žourkovi (zvolen 1948) a JUDr. Václavu Mikulkovi (zvolen 1991).

Jak pak probíhá samotné hlasování?

Volby probíhají v rámci podzimního Valného shromáždění. V loňském roce se uskutečnily 17. listopadu. Hlasování je tajné. Každá regionální skupina, kterých je pět, má určitý počet míst ve všech orgánech OSN včetně Komise pro mezinárodní právo, zvolit je tedy možné jen tolik kandidátů z daného regionu, kolik je míst. V naší skupině byla pro tyto volby tři místa. Zvoleni jsou ti, kteří získají nadpoloviční většinu, pokud jich je více, tak ti, kteří dostanou nejvíce hlasů. Podařilo se mi získat 145 hlasů. Komise se volí na pět let, v tomto případě na období 2012–2016.

Kdo na tuto pozici může kandidovat?

Jednotlivec sám kandidovat nemůže, kandidáty navrhuje jednotlivé členské státy OSN. Většinou to jsou profesori práva nebo zkušení diplomaté a právní poradci z praxe. Vhodné uchazeče obvykle vybírají ministerstva zahraničních věcí, jako tomu bylo i v našem případě. Pak je potřeba oslovit i další státy a získat hlasy a podporu při volbách, což se děje diplomatickou cestou, kdy se ministerstva a Stálé mise při OSN obracejí s notami na jiné státy a oznamují, koho navrhly. Kandidáti se také mnohdy přímo účastní různých setkání nebo podzimního projednávání zprávy Komise pro mezinárodní právo v rámci Valného shromáždění OSN. Několikrát jsem tam byl i já, vlastní kampaň začala na podzim roku 2010. Vyvrcholilo to pak loni na podzim.

Kromě dvou přednášek s diskusí v New Yorku, kde jsem též prezentoval názory české nauky mezinárodního práva a novou, anglicky vydávanou Českou ročenku mezinárodního práva, jsem měl spoustu dvoustranných schůzek, při kterých jsem se představoval, vysvětloval své představy a žádal o podporu. A podařilo se, za což bych chtěl poděkovat všem, kteří mně k tomuto úspěchu pomohli, svým učitelům a rodině, díky nimž jsem nastoupil na akademickou dráhu v oblasti mezinárodního práva, svým spolupracovníkům z katedry a vedení PF UK, že jsem mohl často vyjíždět do zahraničí, a pracovníkům ministerstva zahraničních věcí a Stálé mise v New Yorku za skvěle vedenou kampaň.